

**MUITINĖS DEPARTAMENTAS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS**

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

2022-08- Nr. (4.5.)3B-

I 2022-07-28 Nr. (14.14Mr-03)-

6K-2204633

DĖL BENDRADARBIAVIMO SUSITARIMO SU TABAKO GAMINTOJU „JAPAN TOBACCO INTERNATIONAL“

Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Muitinės departamentas), susipažinęs su Finansų ministerijos paklausimu dėl Europos Sąjungos, valstybių narių ir bendrovės „Japan Tobacco International“ (toliau – JTI) susitarimo tolimesnio galiojimo tikslingumo, teikia savo nuomonę šiuo klausimu.

Lėšos, gaunamos iš stambiųjų tabako gamintojų pagal ES, valstybių narių ir stambiųjų tabako gamintojų susitarimus dėl bendradarbiavimo užkardant neteisėtą tabako gaminių apyvartą, yra tikslingai naudojamos kovai su tabako gaminių kontrabanda ir nelegalia prekyba Lietuvos Respublikoje ir skiriamos Lietuvos Respublikos teisėsaugos ir kontrolės institucijų pareigūnams skatinti ir įrangai, kuri reikalinga neteisėtos tabako gaminių apyvartos užkardymui, įsigijimui vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 3 d. nutarimu

Nr. 1366 „Dėl Susitarimų dėl bendradarbiavimo užkardant neteisėtą tabako gaminių apyvartą įgyvendinimo nuostatų patvirtinimo“. Šiam tikslui Muitinės departamentui, Lietuvos policijai bei Valstybės sienos apsaugos tarnybai laikotarpiu nuo 2016 m. iki 2023 m. buvo ir bus paskirstyta 8,7 mln. EUR (Lietuvos Respublikos muitinei – 6,1 mln. EUR) iš tabako gamintojų gautų lėšų (žr. pridedamą priedą).

Europos Komisijos nario Johannes Hahn rašte nurodyti teisės aktai (2016 m. gegužės mėn. įsigaliojusi ES tabako gaminių direktyva bei 2018 m. birželio mėn. įsigaliojęs PSO Tabako kontrolės pagrindų konvencijos protokolai dėl neteisėtos prekybos tabako gaminiiais panaikinimo) neįpareigoja ES valstybių narių skirti lėšų, kurių tikslinė paskirtis – kova su tabako gaminių kontrabanda ir nelegalia prekyba (Protokolo 4 straipsnyje yra numatyti bendrieji įsipareigojimai). Nepratęsus susitarimo su JTI, mažėtų su tabako gaminių kontrabanda ir nelegalia prekyba kovojančioms Lietuvos Respublikos institucijoms skiriamos lėšos turtui įsigyti ir pareigūnams skatinti.

Nors J. Hahn rašte teigiama, kad 2019 m. gegužės mėn. pradėjusi veikti ES tabako gaminių direktyvoje numatyta ES tabako gaminių atsekamumo sistema šiuo metu yra gerai įtvirtinta, veikia visos šios sistemos dalys, atkreipiamė dėmesį, kad ES tabako gaminių atsekamumo sistema (*Track & Trace*) taikoma tik bendrovių, kurios teikia informaciją į šią sistemą, gaminamai ir ES rinkai skirtai tabako produkcijai. Baltarusijos Respublikos (toliau – BR) tabako fabrikai, kurių produkcija sudaro didžiausią dalį Lietuvos nelegalios tabako gaminių rinkos (didesnę Lietuvos Respublikos muitinės sulaikomų neteisėtai gabentų tabako gaminių dalį BR produkcija sudaro nuo 2014 m., o 2020-2021 m. viršija 80 proc. visų sulaikytų tabako gaminių), nedalyvauja ES tabako gaminių atsekamumo sistemoje, todėl šios sistemos pritaikymas baltarusiškos kilmės tabako gaminiams atsekti yra neįmanomas ir jos naudojimas neprideda ir negali prisidėti prie kovos su neteisėta prekyba BR kilmės tabako gaminiiais.

Pažymėtina, kad bendradarbiavimo pagal pasirašytus susitarimus su tabako gamintojais (šiuo atveju, JTB) nauda nėra tik finansinė, t. y., neapsiriboja tik ES valstybių narių gaunamomis išmokomis. Iš didžiųjų tabako gamintojų Lietuvos Respublikos muitinė nuolat gauna įvairios papildomos, su neteisėta tabako gaminių apyvarta susijusios informacijos (tiek bendresnio pobūdžio informacijos apie tendencijas, tiek ir labai konkrečių, kartais žvalgybinio pobūdžio duomenų). Iš tabako gamintojų gaunami duomenys labai naudingi Lietuvos Respublikos muitinei vykdant tiesiogines funkcijas – atliekant nusikalstamų veikų tyrimus ir vykdant kriminalinės žvalgybos veiksmus.

Apibendrinant tai, kas išdėstyta ir atsižvelgiant į dabartines neteisėtos tabako gaminių rinkos tendencijas Lietuvoje bei ES, Muitinės departamentas mano, kad tikslinga tęsti bendradarbiavimo susitarimą su JTI po 2022 m. gruodžio 14 d.

PRIDEDAMA. Informacija apie lėšų paskirstymą, 4 lapai.

Generalinio direktoriaus pavaduotojas

Vygantas Paigožinas